

ELSŐ KIHÍVÁS: NYÁR A BUDAÖRSI KOPÁROKON

A nyári kihívás apropóján a helyi erdészrel beszélgettem, aki sok hasznos tudnivalót és érdekességet mesélt nekem.

- **Az erdőbe belépve az első, amit észrevettem, hogy sokféle méretű és fajú fák szegélyezik az utunkat.**

Erdész: – Igen, ez nagyon jó észrevétel! Az útvonal első felében a kiegyenlítettebb mikroklíma és kedvezőbb talajadottságok a jellemzők. Mi erdészek ezt tölgyes klímának hívjuk. Ennek köszönhető ez a sokféleség a fafajokban. A méretbeli változatosság az itteni erdőkezelési módszerek, az úgynevezett örökerdő üzemmódnak, köszönhető, de erről majd egy kicsit később...

- **Milyen fák mellett fogunk elfutni?**

Erdész: – Az útvonal első felében leginkább őshonos fafajok jellemzőek úgy mint a kocsánytalan tölgy, a cser, a bükk, a magas kőris, a madárcseresznye, a gyertyán, a kislevelű hárs, a barkóca berkenye és a mezei juhar. Majd figyelj meg, hogy Makkosmáriát elhagyva milyen szép feketefenyők magasodnak az út mellett. Ez idegenhonos fafaj, és sudár testalkatát elnézve nagyon jól érzi magát ezeken a részeken.

- **És mi a helyzet az aljnövényzettel? Van, ahol ritkább, van, ahol sűrűbb. Mi ennek az oka?**

Erdész: – A cserjeszint sűrűsége attól függ, hogy mennyire zárt a lombkoronaszint. Futás közben érdemes egy picit megállni és megnézni, hogy sűrűbb cserjeszintnél nyitottabb a lombkoronaszint, ritkábbnál pedig zárt lombokat láthatsz. A fénynek hatalmas szerepe van az erdő életében. Mindenki a fény felé törekszik, de nem mindenki kaphat belőle annyit, amennyit szeretne. Ha nem jut elegendő fény az erdő alsóbb részeibe, akkor ott kevesebben tudnak csak megélni.

- **Milyen cserjékkel találkozhatunk majd futás közben?**

Erdész: – A cserjeszintben a táv első felében a fafajok fiatal egyedi mellett, veresgyűrűs som, húsos som, fagyal, bibircses kecskerágó, ostormén bangita, egybibés galagonya, szeder és pukkanó dudafürt a jellemző.

- **Már régóta meg szerettem volna kérdezni, hogy miért hagyjátok az erdőben kiszáradt, kidőlt fákat.**

Erdész: - A holtfáknak, legyen az kidőlt, vagy lábön száradt fa, esetleg törzscsonk, komoly szerepük van az erdő ökoszisztémájának körforgásában. Ez az erdő, ahol most futni fogtok a Pilis Parkerdő Zrt. kezelésében van. A Parkerdő az örökerdő-gazdálkodás részeként hagyja vissza a holtfákat az erdőben.

- **Mi az az örökerdő gazdálkodás?**

Erdész: - Ha az örökerdőre gondolkodom, mindig egy olyan erdőt látok magam előtt, ami telis-tele van vegyeskorú és változatos fajú fákkal. Ugyanúgy helye van egy famatuzsálemnek is, mint egy holtfának. A tarvágás helyett inkább válogatóan, szálanként történnek a fakitermelések. Ez a szemlélet jobban igazodik az erdő természetes körforgásához. Visszatérve, a holtfa, az örökerdő gazdálkodásban kulcsszerepet tölt be. Odúlakó madarak, emlősök, gombák, kétélűek, rovarok otthona lehet egy visszahagyott fa ürege. A holtfák eltávolítása káros hatással lenne az erdők biodiverzitására. Képzeld el, egy holtfa, akár víztartalékot is tud biztosítani a növényzetnek, mert úgy működik, mint egy szivacs.

- **Erre nem is gondoltam Most már másképpen fogok nézni ezekre a kiszáradt fákra.**

Erdész: - Figyeld majd meg, hogy a Sorrento szikla felé közeledve egészen más erdőt fogtok majd látni.

- **Sorrento? Milyen furcsa név! Honnan kapta a nevét ez a szikla?**

Erdész: - Ezt a gyönyörű sziklát sokan az olaszországi Sorrento városának tengerparti szikláihoz hasonlítják, a neve is innen ered. Innentől már a Budaörsi Kopárok ösvényeit fogjátok taposni.

- **Mit kell tudni erről a részről?**

Erdész: - Sok száz évet kell visszamennünk az időben, a régi idők erdőhasználata sokszor csak az erdők kitermeléséből állt, a megújításukkal már nem foglalkoztak. Itt is ez történt, ráadásul a meredek hegyoldalokról a lehulló csapadék lemosta a termőtalaj java részét és így alakult ki a gyér növényzetű kopár terep. A Trianoni békediktátum okozta erdővesztések hatására erőteljes erdőtelepítési program kezdődött, az 1920-as évektől a II. Világháborút követő évtizedekig. Ekkor fásították ezt a területet is óriási erőfeszítések árán. A meredek és kopár hegyoldalakra állati és

kézi erővel hordták fel a termőtalajt, amit a kézzel kialakított gödrökbe tettek, majd ezekbe ültették bele a feketefenyő csemetéket. Azért pont feketefenyőt, mert ez egy mediterrán fafaj, így jól bírja a szárazságot és a kevés termőréteg is elegendő számára. Napjainkra már kezdi elérni azt hatást a fenyőerdő, amit szántak neki. A mikroklíma javulása mellett nőtt a termőréteg is, így sok helyen már megtelepedtek az őshonos fafajok is. Ilyen például a virágos kőris, a mezei szil, a mezei juhar, a cser és a molyhos tölgy. Ezekkel mind találkozhattok az utatok mentén.

- **Szerinted lehet itt valaha olyan szép, elegyes erdő, mint a lenti részen?**

Erdész: - Még sok-sok évtized szükséges ehhez, de gondos erdészeti odafigyeléssel és munkával át fog alakulni egy őshonos zárt, lombos erdővé. A mostani gyepek részekenél azonban nem cél az erdősítés. Ezeken a helyeken számtalan ritka, védett növény- és állatfaj él, ezek megőrzése a gyepek jelenlegi formában való megtartásával lehetséges csak.

- **Nagyon szépen köszönöm ezt sok, érdekes infót és ezek tudatában fogom megfutni a kört.**

Erdész: - Nagyon szívesen! Esetleg én is kérhetek valamit?

- **Persze, mi lenne az?**

Erdész: - A kör teljesítése közben fotózd le azt a feketefenyőt, ami a legjobban tetszett neked, küldd el az erdeisportok@oee.hu-ra és írd meg, hogy mi tetszett meg benne. Kíváncsi vagyok, hogy melyik lesz az?

- **Rendben! Hogy is köszönnek az erdészek?**

Erdész: - Jó szerencsét!

- **Jó szerencsét neked is!**

.